

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSE ZAKEN

In doss. no. G.	0222
Classificatie no.	- 80
No. Openb. doss.	-

'S-GRAVENHAGE AFGEDAAN BIJ: *mb. 6-2-54*
b. K6.

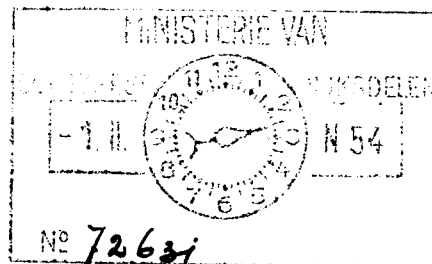
VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING KENMERK, ONDERWERP, DATUM EN NUMMER TE VERMELDEN

Kenmerk: DBI/Politieke Zaken.

Datum: 29 Januari 1954.

Onderwerp: Antwoordnota der Nederlandse Regering op nota van de Regering der Republiek Indonesië.

Nummer: 152934.

*Bureau
Thaus op. concept-wel.
over Gow. NVG. R2
/2*

*Kab
Rookmaaker
1/2*

Ik heb de eer U hiernevens afschrift aan te bieden van de antwoordnota der Nederlandse Regering op de nota van de Regering der Republiek Indonesië betreffende de uiteenzettingen van de Minister-President inzake de kwestie Ambon ter gelegenheid van de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer over de Rijksbegroting 1954.

De antwoordnota werd op 21 Januari jl. door mij aan de plv. Hoge Commissaris van de Republiek Indonesië ter hand gesteld.

DE MINISTER ZONDER PORTEFEUILLE
voor deze,
De Chef der Directie Beleidszaken
Indonesië,

Rookmaaker
(Mr. J. Rookmaaker)

Zijner Excellentie
de Minister van Overzeese
Rijksdelen,

te

's-GRAVENHAGE.

Inlagen van H. van der Meer, 1953/54
29-12-54 m 152934

AFSCHRIFT.

No. 152934.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken van het Koninkrijk der Nederlanden biedt het Hoge Commissariaat van de Republiek Indonesië zijn complimenten aan en heeft de eer het navolgende mede te delen in antwoord op de van het Hoge Commissariaat ontvangen nota d.d. 30 November 1953, inzake de opmerkingen van Z.E. Minister-President Dr. Drees omtrent de kwestie Ambon c.a.

De Nederlandse Regering betreurt het, dat de Indonesische Regering het nodig heeft geoordeeld te protesteren op grond van de betekenis, welke Zij heeft menen te moeten toekennen aan de mededelingen van Z.E. Minister-President Dr. Drees aan de Tweede Kamer in het kader der algemene beschouwingen over de Rijksbegroting 1954.

Het protest der Indonesische Regering is in hoofdzaak gebaseerd op een onjuiste interpretatie en onvolledige weergave van de door Z.E. Minister-President Dr. Drees afgelegde verklaring.

De critiek, door de Minister-President geleverd op de wijze van opheffing der deelstaten van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, had de strekking te doen uitkomen, dat daardoor ten onrechte o.a. aan de bevolking der Zuid-Molukken werd ontnomen de mogelijkheid, voorzien in de R.T.C.-overeenkomsten, om zich uit te spreken over een eventuele door haar gewenste speciale status. De Minister-President heeft daarbij niet gesproken over het al of niet gewettigde van de opstand op de Zuid-Molukken. Ten aanzien van de inmiddels ingetreden ontwikkeling en de verhouding van de Ambonezen tegenover de Republiek Indonesië heeft hij o.a. het volgende gezegd:

"Ik geloof echter, dat degenen, die de Ambonezen door hun raad beïnvloeden, er goed aan zouden doen, te trachten hen vertrouwd te doen worden met de gedachte, dat zij bereid moeten zijn naar Indonesië terug te keren, zonder dat daar een afzonderlijke, los van Indonesië staande staat is gevormd, want de reële mogelijkheid daartoe bestaat op dit ogenblik niet".

Zijner Excellentie
de Waarnemend Hoge Commissaris
van de Republiek Indonesia

te

's-GRAVENHAGE.

En voorts:

"Ik geloof, dat het van grote betekenis zou kunnen zijn, als degenen, die zo voor het lot van Ambon en de Ambonezen opkomen, zich er rekenschap van zouden geven, hoe het grote belang van de terugkeer van de Ambonezen naar hun eigen land het beste kan worden gediend. Daarvoor is een zekere verandering in de stemming hier nodig en vervolgens overleg met Indonesië".

De Regering van de Republiek Indonesië heeft in de nota van het Hoge Commissariaat gesteld, dat de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden in de bij monde van Z.E. Minister-President Dr. Drees in het openbaar afgelegde verklaring heeft verklaard, dat de Republiek Indonesië door de tot stand gekomen federatieve regeringsvorm te wijzigen in een unitaristische in feite in strijd heeft gehandeld met de ter R.T.C. overeengekomen bepalingen.

Hiertegenover moge worden gesteld, dat de Minister-President van het Koninkrijk der Nederlanden heeft verklaard, dat de opheffing der deelstaten, zoals deze is geschied in de eerste maanden van het jaar 1950, in strijd is met de R.T.C. Het staat toch naar het oordeel van de Nederlandse Regering vast, dat de federale structuur van de te vormen Indonesische Staat door alle ter R.T.C.-vertegenwoordigde partijen als een volongen zaak werd aanvaard en dat zulks voor de Nederlandse Regering een essentieel element was bij Haar beslissing om met de overdracht der souvereiniteit in te stemmen.

Dat deze overtuiging op goede gronden was gebaseerd, zal hieronder nader worden aangetoond.

Van de handhaving van de federale structuur van de Indonesische Staat hing o.m. de mogelijkheid af om art. 2 der Overgangsovereenkomst tot gelding te brengen in die gevallen, waarin daaraan behoefte bestond.

Voor de Nederlandse Regering was dit artikel van bijzonder belang, mede door het feit, dat de Staten-Generaal hun goedkeuring van de overdracht der souvereiniteit afhankelijk stelden van de plicht om Harerzijds datgene te doen, wat naar het inzicht der Nederlandse Regering de naleving van dat artikel zou kunnen bevorderen.

De overhaaste opheffing der deelstaten leidde tot de onmogelijkheid art. 2 der Overgangsovereenkomst toe te passen. Deze gang van zaken stelde derhalve buiten werking een onderdeel van een der R.T.C. overeenkomsten, van welke mede op grond van het bepaalde in art. 18 van het Uniestatuut, moet worden aangenomen, dat zij van hogere orde zijn, dan de bepa-

lingen van het recht van de deelgenoten Nederland en Indonesië. Ter adstructie van het voorgaande en mede naar aanleiding van het gestelde sub a. tot en met h. in de nota van het H.C. moge nog het volgende worden opgemerkt.

De voorlopige constitutie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, werd blijkens het "Handvest van overeenstemming tussen de Delegatie van de Republiek Indonesia en de Delegatie van de Bijeenkomst Federaal Overleg, terzake van het ontwerp van de Constitutie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië", door genoemde delegaties, plechtig aanvaard, waarbij zij verklaarden:

"Voorts hebben beide Delegaties, ten bewijze daarvan, God Almachtig ten gezuige van de zuivere gezindheid en het ernstig verlangen van het Indonesische Volk en Vaderland om het ontwerp der Konstitutie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië te verwerken, dit Handvest van Overeenstemming geparafeerd".

In de preambule van deze Voorlopige Constitutie kwam de volgende passage voor:

"Regelen mits deze onze onafhankelijkheid in een handvest van onze Staat van republikeins-federatieve structuur" enz. enz.

Artikel 1 van de Voorlopige Constitutie omschreef de onafhankelijke en soevereine Republiek der Verenigde Staten van Indonesië als een democratische rechtsstaat van federatieve structuur.

In gedachten houdende, dat de overdracht der soevereiniteit over Indonesië door het Koninkrijk der Nederlanden en de aanvaarding van die soevereiniteit door de R.V.S.I. geschiedde op de voet van de bepalingen van de Voorlopige Constitutie, welke na de R.T.C. nog door alle deelgebieden afzonderlijk is aanvaard en waarin de federale structuur zo zeer verzekerd scheen, behoeft het niet te verbazen dat de Nederlandse Regering het in strijd met de R.T.C. acht dat, alle plechtige verklaringen ten spijt, de federale structuur van de Indonesische Staat zo spoedig na haar totstandkoming werd opgeheven, zonder daarbij rekening te houden met het feit, dat het de taak van de te kiezen constituanten zou zijn om over een eventuele verandering van de staatsstructuur te beslissen. Het feit, dat de artikelen 190 en 191 van de Voorlopige Constitutie formeel de mogelijkheid tot wijziging daarvan openden, doet aan het vorenstaande niet af.

De wijze woorts, waarop bij Noodwet uitvoering is gegeven aan art. 44 van de Voorlopige Constitutie, moge formeel voldaan hebben aan het gestelde in die Constitutie, doch de Noodwet

bevorderde een procedure, n.l. de afbraak van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, welke stellig niet in overeenstemming was met artikel 43 der Voorlopige Constitutie, dat spreekt van langs democratische weg in vrijheid uitgesproken wensen "bij de voltooiing van de federatieve structuur van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië".

Het zij hier volledigheidshalve duidelijk gesteld, dat het niet zozeer de verandering van de structuur van de Indonesische staat was, welke de Nederlandse Regering verontrustte, als wel het feit, dat deze ontwikkeling de waarborgen, vervat in artikel 2 van de Overgangsovereenkomst, illusoir maakte.

In de nota van het Hoge Commissariaat wordt gesteld, dat bij de aansluiting van enige deelstaten nimmer is gebruik gemaakt van militaire machtsmiddelen.

De aandacht van de Indonesische Regering moge er op worden gevestigd, dat Z.E. Minister-President Dr. Drees heeft gesproken van het opheffen der deelstaten "onder militaire druk". De invloed van militaire machtsmiddelen kan uitwerking hebben ook zonder dat van die middelen een daadwerkelijk gebruik wordt gemaakt.

De Nederlandse Regering deelt voorts niet de opvatting van de Regering van de Republiek Indonesië, dat Zij zich zou mengen in aangelegenheden van de Republiek Indonesië, indien Zij Haar inzichten omtrent de naleving der R.T.C. bekend stelt aan de Volksvertegenwoordiging in Nederland.

In verband met het eerder gestelde, vermag de Nederlandse Regering niet in te zien, hoe de opmerkingen van Z.E. de Minister-President, gemaakt tijdens de Algemene beschouwingen over de Rijksbegroting 1954, op enigerlei wijze in strijd zouden kunnen zijn met de conventionele gebruiken tussen soevereine staten, die vriendschappelijke betrekkingen met elkaar onderhouden.

Naar aanleiding van de opmerkingen in de nota van het Hoge Commissariaat, dat de Nederlandse Regering zich officieel plaatst aan de zijde van hen, die Indonesië vijandig gezind zijn, wijst de Nederlandse Regering erop, dat het de Indonesische Regering toch bekend moet zijn, dat de Nederlandse Regering steeds er naar heeft gestreefd de nationale gevoelens van het Indonesische Volk te ontzien en zich in dit opzicht de grootste beperking heeft opgelegd, wanneer van de zijde der Kamers belangstelling werd getoond voor de ontwikkelingen in Indonesië.

De Nederlandse Regering heeft deze houding ook volgehouden met betrekking tot het gebeurde in de Zuid-Molukken, waardoor Zij telkenmale wordt geconfronteerd met scherpe critiek in de Staten-Generaal.

Op grond van het voorgaande wil de Nederlandse Regering nogmaals uitspreken, dat Zij van oordeel is, dat de Indonesi-

sche Regering ten onrechte heeft gemeend zich over de houding van de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden te moeten beklagen.

Zij wijst daarom het tot Haar gericht protest, als zijnde ongegrond, van de hand.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken maakt van deze gelegenheid gebruik, om het Hoge Commissariaat van de Republiek Indonesië de hernieuwde verzekering van zijn bijzondere hoogachting aan te bieden.

's-Gravenhage, 16 Januari 1954.